

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2020

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27 – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

8 Ιανουαρίου 2021

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **01/02/2021**

ΕΕ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ¹: Βελτίωση στον δείκτη οικονομικού κλίματος

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος ενισχύθηκε σημαντικά τόσο στην Ευρωζώνη όσο και στην ΕΕ, με τον δείκτη να διαμορφώνεται στις 90,4 μονάδες στην Ευρωζώνη και στις 89,5 μονάδες στην ΕΕ. Η ενίσχυση των προσδοκιών σε Βιομηχανία και Κατασκευές και η ενίσχυση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης στις περισσότερες χώρες ακόμα και με μερική ή ολική παύση λειτουργίας βασικών κλάδων της οικονομίας και περιορισμό μετακινήσεων, ήταν επαρκής για να αναιρέσει τις οριακές μειώσεις σε Υπηρεσίες και Λιανικό εμπόριο. Στη Βιομηχανία (+2,9) και στην καταναλωτική εμπιστοσύνη (+3,7) η αύξηση ήταν εντονότερη, στις Κατασκευές (+1,4) ηπιότερη, ενώ αντίθετα στις Υπηρεσίες και στο Λιανικό εμπόριο παρουσιάστηκε οριακή μείωση, -0,3 και -0,4 μονάδες αντίστοιχα. Όσον αφορά στις μεγαλύτερες οικονομίες, ο δείκτης ενισχύθηκε σημαντικά στην Ιταλία (+6,8) και στην Ισπανία (+3,3), κινήθηκε ηπιότερα ανοδικά στην Ολλανδία (+2,5) και στην Γαλλία (+2,1), ενώ στην Γερμανία παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητος (+0,1). Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις -7,3 μονάδες στην ΕΕ και στις -7,2 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι προσδοκίες για την εξέλιξη της παραγωγής κινούνται ήπια ανοδικά τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη, ενώ οι εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών και ζήτησης κινούνται αισθητά ανοδικά σε αμφότερες τις ζώνες και τα εκτιμώμενα αποθέματα παραμένουν ουσιαστικά αμετάβλητα.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις -17,3 μονάδες σε ΕΕ και στις -17,4 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους υποχωρούν ήπια σε αμφότερες τις ζώνες, όπως και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, ενώ αντίθετα οι προβλέψεις για την βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης ενισχύονται αισθητά τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -11,9 και -13,1 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα υποχωρούν σημαντικά και στις δύο ζώνες, ενώ οι προβλέψεις για τις πωλήσεις τους επόμενους μήνες και τα αποθέματα ενισχύονται.
- Στις **Κατασκευές**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών κινήθηκε στις -9,8 και -7,9 μονάδες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη. Οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση παραμένουν αμετάβλητες, ενώ οι προβλέψεις για το επίπεδο εργασιών βελτιώνονται ήπια σε αμφότερες τις ζώνες.
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώνεται στις -15,3 και -13,9 μονάδες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους τελευταίους 12 μήνες βελτιώνονται οριακά και στις δύο ζώνες, ενώ ήπια ανοδικά κινούνται και οι προβλέψεις για την εξέλιξη του στους επόμενους 12 μήνες. Έντονα ανοδικά κινούνται οι προβλέψεις για τη γενική κατάσταση της οικονομίας, ενώ ηπιότερα οι προβλέψεις για αγορές τους επόμενους μήνες.
- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** ενισχύεται σημαντικά στην Ευρωζώνη (+11,9 από -7,6) και αντίστοιχα στην ΕΕ (+10,2 μον. από -8,7). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κινούνται έντονα ανοδικά, όπως και οι

¹ Ο δείκτης οικονομικού κλίματος για τη Γαλλία αναθεωρήθηκε τον Νοέμβριο, με αποτέλεσμα την συνολική αναθεώρηση του δείκτη κατά 0,1 μονάδες στις 87,7 στην Ευρωζώνη και στις 86,7 στην ΕΕ.

προβλέψεις για ζήτηση στο επόμενο τρίμηνο, σε αντίθεση με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία της ζήτησης οι οποίες κινούνται μεν ανοδικά, αλλά ηπιότερα.

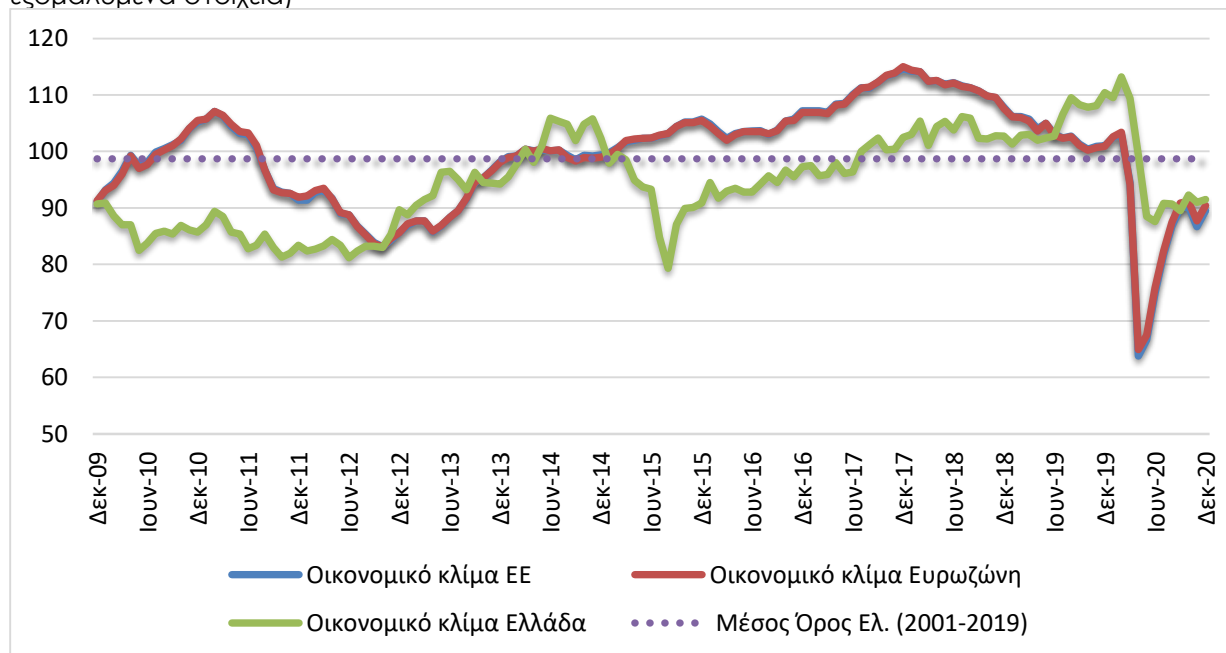
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2018=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)¹

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος									
	Min	Max	2001-2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019		
ΕΕ-27	65,2 (Μαρ. 2009)	118,3 (Μάιος 2000)	99,2	90,8	99,6	102,9	104,2	110,4	111,5	90,8		
Ευρωζώνη	65,5 (Μαρ. 2009)	118,6 (Μάιος 2000)	99,2	90,8	99,4	102,9	104,0	110,4	111,5	90,8		
Ελλάδα	79,3 (Μαρ. 2009)	120,7 (Ιουλ. 2000)	99,0	93,6	102,0	91,7	94,4	98,9	103,8	93,6		
Περιοχή	2019											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	106,2	106,2	105,7	104,0	105,0	103,1	102,4	102,7	101,3	100,4	100,9	101,0
Ευρωζώνη	106,1	106,0	105,4	103,6	105,0	102,9	102,3	102,6	101,1	100,2	100,7	100,9
Ελλάδα	101,3	102,9	103,0	102,0	102,4	102,7	106,6	109,5	108,3	107,8	108,1	110,4
Περιοχή	2020											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	102,5	103,0	94,5	63,8	66,7	74,9	81,8	86,8	90,0	90,2	86,7	89,5
Ευρωζώνη	102,6	103,4	94,1	64,9	67,5	75,8	82,4	87,5	90,9	91,1	87,7	90,4
Ελλάδα	109,5	113,2	109,4	99,3	88,5	87,6	90,8	90,7	89,5	92,3	91,0	91,5

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος ΕΕ-27 και Ελλάδα (1990-2018=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

ΕΛΛΑΔΑ: Οριακή βελτίωση του οικονομικού κλίματος, με άνοδο της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος ενισχύθηκε οριακά τον Δεκέμβριο και διαμορφώθηκε στις 91,5 μονάδες, έναντι 91,0 μονάδων τον Νοέμβριο. Η συγκράτηση του δείκτη είναι αποτέλεσμα κυρίως της βελτίωσης προσδοκιών στη Βιομηχανία, τομέας που αφενός δεν αναγκάστηκε να αναστείλει τη λειτουργία του, αφετέρου συνδέεται περισσότερο με το διεθνές οικονομικό περιβάλλον, το οποίο ήταν λιγότερο δυσμενές στο τέλος του 2020 από ό,τι εγχωρίως. Ταυτόχρονα, σημειώνεται μικρή ανάκαμψη και της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, μετά από πέντε μήνες συνεχούς υποχώρησης. Ουσιαστικά η συνέχιση των μέτρων και κατά την εορταστική περίοδο, είχε ήδη σε μεγάλο βαθμό προεξοφληθεί στην έρευνα του Νοεμβρίου, οπότε ο δείκτης είχε επιδεινωθεί. Η επαναλειτουργία φυσικών καταστημάτων σε ορισμένες δραστηριότητες και η εφαρμογή νέων μορφών πωλήσεων όπως ηλεκτρονικών ή τηλεφωνικών παραγγελιών και «παραλαβή στην πόρτα», αναθέρμαναν ελαφρώς την αγορά, αλλά υποκατέστησαν μικρό μόνο μέρος του συνηθισμένου κύκλου εργασιών στην εορταστική περίοδο και σε ορισμένες μόνο κατηγορίες αγαθών. Ευρύτερα στον επιχειρηματικό τομέα η απαισιοδοξία διατηρείται, καθώς οι επιχειρήσεις καλούνται να αναπροσαρμόζουν τη λειτουργία τους ανάλογα με τις εξελίξεις στο πεδίο της πανδημίας ενώ δεν υπάρχει ακόμη ξεκάθαρη ορατότητα για τη λήξη της. Τα τρέχοντα μέτρα στήριξης των επιχειρήσεων επιδρούν εν μέρει ανασχετικά στις επιπτώσεις της πανδημίας, αλλά δεν μπορούν να υποκαταστήσουν μεσοπρόθεσμα την κανονική λειτουργία της αγοράς. Οι παρεμβάσεις πολιτικής που θα πραγματοποιηθούν προσεχώς είναι κρίσιμες και είναι σκόπιμο να αφορούν σε ενεργητικές δράσεις υποβοήθησης της προσαρμογής των επιχειρήσεων στις νέες συνθήκες και λιγότερο σε ενίσχυσή τους στην τρέχουσα κατάστασή τους.

Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση μεταβλήθηκε οριακά, οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα μεταβλήθηκαν ήπια και οι προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες ενισχύθηκαν σημαντικά.
- στις **Κατασκευές**, οι αρνητικές προβλέψεις για την παραγωγή ενισχύθηκαν έντονα, σε αντίθεση με τις αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση οι οποίες μεταβλήθηκαν ηπιότερα.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις ενισχύονται, σημαντικά όπως και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους, ενώ το ύψος των αποθεμάτων αποκλιμακώνεται.
- στις **Υπηρεσίες**, οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων να ενισχύθηκαν ελαφρά, όπως και οι αντίστοιχες για τη ζήτηση όμως οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της κινήθηκαν ήπια ανοδικά.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, οι προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας βελτιώνονται όπως και οι αντίστοιχες για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, ενώ παράλληλα βελτιώνονται οι εκτιμήσεις για μείζονες αγορές και η πρόθεση για αποταμίευση.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Ενίσχυση στις επιχειρηματικές προσδοκίες, λόγω βελτίωσης των προβλέψεων για την παραγωγή

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία ενισχύθηκε τον Δεκέμβριο στις 93,3 (από 89,2 τον Νοέμβριο) μονάδες, επίπεδο ωστόσο σαφώς χαμηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (104,2 μον.). **Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και την τρέχουσα ζήτηση ήταν σχεδόν αμετάβλητο όπως και το ύψος των αποθεμάτων, ενώ το ισοζύγιο προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες ενισχύθηκε αισθητά.** Αναλυτικά:

α) Σε **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, ο αρνητικός δείκτης διαμορφώθηκε τον Δεκέμβριο στις -21 μονάδες (από -22 μον. τον Νοέμβριο), με το 35% των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 14% (από 15%) να αναφέρει το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο μεταβλήθηκε από αρνητικό σε θετικό και διαμορφώθηκε στις +5 μονάδες (από -5), με το 23% (από 17%) των επιχειρήσεων να προβλέπει αύξηση της παραγωγής του το επόμενο τρίμηνο και μόλις το 18% (από 22%) μείωσή της.

γ) Στα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το σχετικό ισοζύγιο μεταβλήθηκε οριακά στις +13 (από +15) μονάδες, με το 23% (από 22%) των επιχειρήσεων να αναφέρει υψηλά για την εποχή αποθέματα και το 10% (από 7%) να δηλώνει το αντίθετο.

δ) Στους δείκτες εξαγωγικής δραστηριότητας καταγράφηκαν τον Δεκέμβριο κυρίως τάσεις επιδείνωσης: οι θετικές **εκτιμήσεις για τις εξαγωγές κατά το τελευταίο τρίμηνο** υποχώρησαν αισθητά, στις +10 μονάδες (από +17), οι αρνητικές **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** ήταν ουσιαστικά αμετάβλητες, στις -21 (από -22) μονάδες, ενώ οι **θετικές προβλέψεις για εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** ενισχύθηκαν ήπια (+17 μονάδες από +14).

ε) Οι θετικές **προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες** βελτιώθηκαν ήπια και το ισοζύγιο διαμορφώθηκε στις +8 μον. από +2, με το 28% (από 25%) των επιχειρήσεων να αναμένει άνοδο πωλήσεων το προσεχές χρονικό διάστημα και το 19% (από 23%) μείωσή τους. Παράλληλα, ο ήπια θετικός δείκτης **εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις** υποχώρησε στις -1 (από +6) μονάδες, με το 33% (από 27%) των ερωτηθέντων να εκτιμά μείωσή τους.

στ) Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** υποχώρησαν οριακά, στους 3,9 μήνες, με το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** να ενισχύεται στο 74,2% (από 72,8%).

ζ) Ο δείκτης **προβλέψεων για την απασχόληση** ενισχύθηκε στις +6 μονάδες (από +1 μονάδες), με το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει άνοδο απασχόλησης το προσεχές τρίμηνο να διαμορφώνεται στο 14% (από 10%) και το 8% σταθερά να αναμένει υποχώρηση.

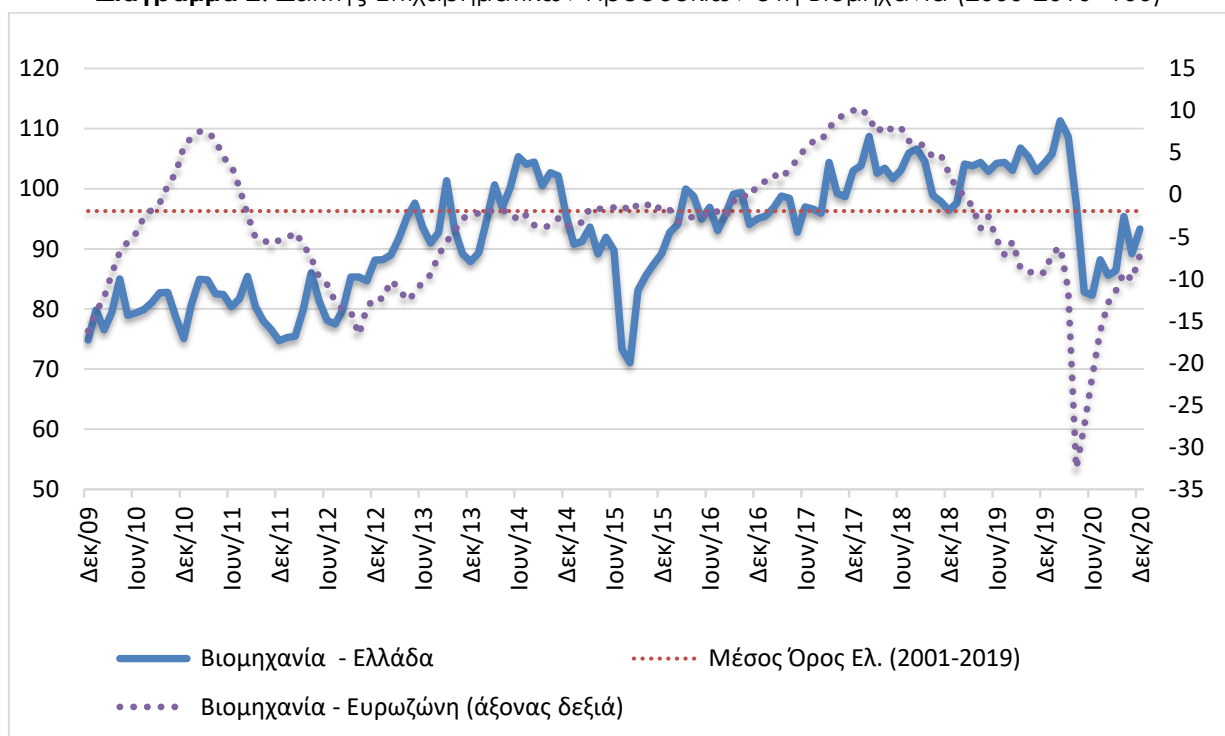
η) Το ισοζύγιο στις **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών** ενισχύθηκε στις +7 μονάδες, με το 81% (από 87%) των επιχειρήσεων να μην αναμένει μεταβολές τους το προσεχές τρίμηνο και ένα 13% (από μόλις 8%) να αναμένει άνοδο.

Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας		Ακραίες τιμές		Μέσος όρος							
Βιομηχανία (2000-2010=100)		Min	Max	2001-2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
		66,2 (Φεβ. 2009)	117,6 (Μάρ. 2000)	96,3	99,7	86,3	96,1	98,1	102,8	103,6	
2019											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
97,6	104,1	103,8	104,4	102,9	104,2	104,4	103,1	106,8	105,3	102,9	104,2
2020											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
105,8	111,3	108,7	97,6	82,8	82,3	88,2	85,6	86,5	95,4	89,2	93,3

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση. **Πηγή:** IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από τη DG Ecfm

Σε επίπεδο βασικών τομέων, οι προσδοκίες στα **Καταναλωτικά αγαθά** ενισχύθηκαν στις 94,8 μονάδες (από 89,0 μον). Σημειώθηκε οριακή βελτίωση στις παραγγελίες και τη ζήτηση, ενώ παράλληλα τα αποθέματα αποκλιμακώθηκαν και οι εκτιμήσεις για την παραγωγή τους προσεχείς 3-4 μήνες ενισχύθηκαν σημαντικά. Στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά**, ο δείκτης βελτιώθηκε σημαντικά, στις 98,0 (από 82,8) μονάδες. Η ενίσχυση προήλθε κυρίως από τη σημαντική βελτίωση στις παραγγελίες και τη ζήτηση, με τις προβλέψεις για την παραγωγή τους 3-4 προσεχείς μήνες να κινούνται ήπια ανοδικά, ενώ το ύψος των αποθεμάτων μειώθηκε σημαντικά. Οριακή βελτίωση παρουσίασε ο δείκτης στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, στις 90,9 (από 90,2) μονάδες, με τις αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση να ενισχύονται ήπια, ενώ παράλληλα οι ήπια αρνητικές προβλέψεις για την παραγωγή τους 3-4 ερχόμενους μήνες ισοσκελίστηκαν και τα αποθέματα ήταν αμετάβλητα.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Υποχώρηση προσδοκιών προερχόμενη αποκλειστικά από τις Δημόσιες Κατασκευές

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές εξασθένησε σημαντικά τον Δεκέμβριο στις 67,2 μονάδες (από 80,3 μον. τον Νοέμβριο), επίπεδο σημαντικά χαμηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (90,0 μονάδες). **Στους επιμέρους κλάδους, η υποχώρηση ήταν έντονη στα Δημόσια Έργα, ενώ αντίθετα στις Ιδιωτικές Κατασκευές οι προσδοκίες ενισχύθηκαν σημαντικά. Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, οι αρνητικές προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύθηκαν έντονα, ενώ παράλληλα, οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση ήταν αμετάβλητες.** Αναλυτικά, ο αρνητικός δείκτης των -46 μονάδων στις προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύθηκε αισθητά (-69 μονάδες), με το 70% (από 58%) των επιχειρήσεων να διατυπώνει απαισιοδοξία για το επίπεδο των εργασιών το επόμενο τρίμηνο. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, ο αρνητικός δείκτης ήταν αμετάβλητος στις -15 μονάδες, με το 37% (από 33%) των ερωτηθέντων να προβλέπει μείωση θέσεων εργασίας στον τομέα και ένα 22% (από 19%) να εκτιμά άνοδο. Από τα υπόλοιπα στοιχεία, ο αρνητικός δείκτης των -20 μονάδων στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύθηκε στις -33 μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας κινήθηκαν σε αρκετά χαμηλότερα επίπεδα από εκείνα του προηγούμενου τριμήνου (9,2 από 12,2). Στο πεδίο των τιμών, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες περιορίστηκαν αισθητά (-10 από -21 μον. ο δείκτης). Τέλος, μια στις πέντε επιχειρήσεις αναφέρουν απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες, το 30% (από 39%) επισημαίνει τη χαμηλή ζήτηση, το 29% (από 18%) την ανεπαρκή χρηματοδότηση και ένα 14% την πανδημία ως τα βασικότερα εμπόδια στη λειτουργία του.

Αναλυτικά στους επιμέρους κλάδους:

Αισθητή βελτίωση έναντι του Νοεμβρίου παρουσίασε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** και διαμορφώθηκε στις 78,3 μονάδες (από 60,5), επίπεδο όμως πολύ χαμηλότερο του αντίστοιχου περυσινού (122,8 μον.). Οι απαισιοδοξες προβλέψεις για το επίπεδο προγραμματισμένων εργασιών του Νοεμβρίου ενισχύθηκαν έντονα τον Δεκέμβριο στις -75 (από -56) μονάδες, ενώ αντίθετα, οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση στράφηκαν σε θετικές και διαμορφώθηκαν στις +17 από -35 μον. Σε ότι αφορά τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων υποχώρησαν αισθητά (-51 από -40 μον. ο δείκτης), ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας υποχώρησαν οριακά (8,8 από 9,0). Ως προς τις τιμές, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες εξασθένησαν σημαντικά και το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώθηκε στις -14 μονάδες (από -29). Τέλος, το 20% των επιχειρήσεων δεν αναφέρει προσκόμματα στη λειτουργία του. Από τις υπόλοιπες, το 29% (από 22%) δηλώνει την ανεπάρκεια χρηματοδότησης, το 30% τη χαμηλή ζήτηση και ένα 11% τους παράγοντες που οφείλονται στην πανδημία του νέου κορωνοϊού ως το βασικότερο εμπόδιο λειτουργίας τους.

Έντονη υποχώρηση παρουσίασε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων**. Διαμορφώθηκε στις 52,5 (από 96,0 τον Νοέμβριο) μονάδες, οριακά χαμηλότερα ωστόσο από την αντίστοιχη περυσινή τιμή του (52,9 μον.). Ως προς το πρόγραμμα εργασιών του κλάδου, ο αρνητικός δείκτης των -38 μονάδων του Νοεμβρίου ενισχύθηκε κατά 24 μονάδες και διαμορφώθηκε στις -62. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό ισοζύγιο υποχώρησε σημαντικά και εξελίχθηκε σε αρνητικό, στις -49 μονάδες (από +1). Το 57% (από 24%) των επιχειρήσεων του κλάδου αναμένουν λιγότερες θέσεις απασχόλησης, με το 7% (από 25%) να προβλέπει αύξησή τους. Ήπια πτωτικά κινήθηκε ο δείκτης εκτιμήσεων για το επίπεδο των τρεχουσών εργασιών, κατά 8 μονάδες, στις -13. Το ήπια αρνητικό ισοζύγιο των τιμών περιορίστηκε 9 μονάδες και διαμορφώθηκε στις -5 μονάδες. Τέλος, το ποσοστό των ερωτηθέντων που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία διαμορφώθηκε στο 19% (από 17%), με το 30% να αναφέρει

τη χαμηλή ζήτηση, το 28% (από 14%) την περιορισμένη χρηματοδότηση και το 18% (από 25%) την τρέχουσα κρίση της πανδημίας ως τα κυριότερα προσκόμματα λειτουργίας.

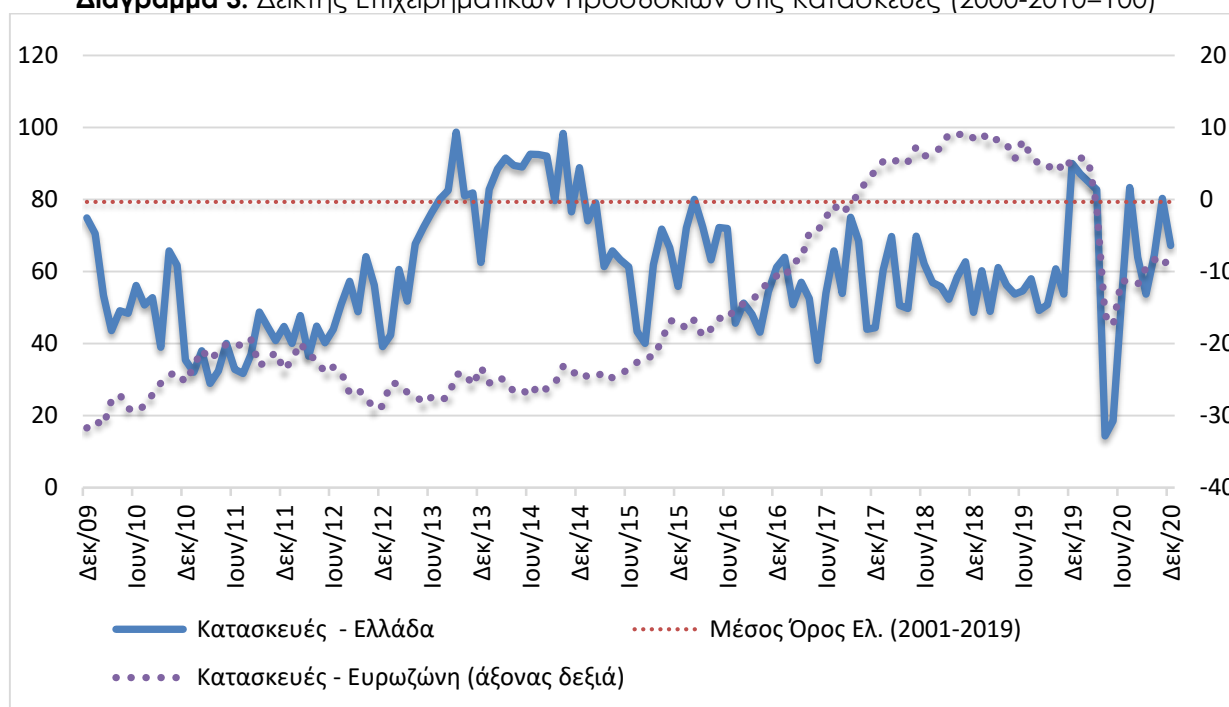
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Κατασκευές (2000-2010=100)		Min	Max	2001-2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
		14,3 (Απρ. 2020)	155,7 (Μάρ. 2000)	79,3	88,4	62,0	61,3	55,4	58,1	58,1	
2019											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
60,2	48,9	61,1	56,2	53,7	54,6	58,0	49,2	50,8	60,7	53,7	90,0
2020											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
87,0	84,9	82,7	14,3	18,5	51,5	83,3	63,9	53,7	64,6	80,3	67,2

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Επιδείνωση προσδοκιών λόγω υποχώρησης των πωλήσεων

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** εξασθενεί τον Δεκέμβριο στις 78,4 (από 86,9) μονάδες, καθώς δεν υπήρξε απόφαση για επανέναρξη λειτουργίας κατά την εορταστική περίοδο, παρά μόνο μια νέα μέθοδος «παραλαβής στην πόρτα» ηλεκτρονικών παραγγελιών στα καταστήματα. **Ουσιαστικά, η υποχώρηση είναι αποτέλεσμα πτωτικής τάσης σε όλους τους κλάδους με εξαίρεση τα Υφάσματα-Ένδυση-Υπόδηση τα οποία ενισχύθηκαν μέσω on line πωλήσεων, αλλά από πολύ χαμηλή βάση.** Οι υπόλοιποι κλάδοι πλήττονται σφοδρά από τη νέα παύση εργασιών, με επιδεινούμενες προφανώς προσδοκίες. Αποτέλεσμα αυτών των τάσεων είναι οι **αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις, αλλά και πολύ emphaticότερα οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους, ενώ τα αποθέματα αποκλιμακώνονται οριακά.** Αναλυτικά, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις τους βρίσκονται στο -24 (από -3), ενώ και οι ήδη αρνητικές προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων στο επόμενο τρίμηνο επιδεινώνονται περαιτέρω στις -26 μονάδες (από -17 το σχετικό ισοζύγιο). Από την άλλη, τα αποθέματα από σχεδόν κανονικά για την εποχή, υποχωρούν οριακά και διαμορφώνονται στις -1 (από +2 μονάδες). Ωστόσο, λόγω της παύσης λειτουργίας αυτή η εξέλιξη δεν οδηγεί σε παραγγελίες προς προμηθευτές, καθώς αυτές είναι ακόμα πιο έντονα πτωτικές (-32 από -18 μονάδες). Οι προβλέψεις για την απασχόληση παραμένουν ανεπηρέαστες, καθώς η δυνατότητα αναστολής εργασίας λειτουργεί ικανοποιητικά στο εμπόριο (+21 από +22 μον.), ενώ ως προς τις τιμές, η πλειονότητα των επιχειρήσεων (81%) αναμένει σταθερότητα.

Οι εξελίξεις στους επιμέρους κλάδους είναι κατά βάση πτωτικές. Αναλυτικά:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** εξασθένησε ήπια τον Δεκέμβριο και διαμορφώθηκε στις 112,0 (από 117,4) μονάδες, σε οριακά μόνο χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό (112,7 μον.). Οι θετικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις ενισχύονται και διαμορφώνονται στις +86 μονάδες (από +79), ενώ παράλληλα οι πολύ αισιόδοξες προσδοκίες για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου αποδυναμώνονται (στις +35 μον. το σχετικό ισοζύγιο από +54). Τα αποθέματα ενισχύονται ελαφρά (+21 από +15 μον.), ενώ παράλληλα υποχωρούν σημαντικά οι παραγγελίες προς προμηθευτές (+35 από +54 μον.). Αμετάβλητο παραμένει το ισοζύγιο των προβλέψεων για την εξέλιξη της απασχόλησης με το σχετικό δείκτη να ισοσκελίζεται από τις +1 μονάδες, ενώ παράλληλα οι προβλέψεις τιμών υποχωρούν κατά 6 μονάδες και διαμορφώνονται στις +30 μονάδες.

Έντονα ανοδικά κινείται ο ιδιαίτερα πάντως χαμηλός δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, φθάνοντας στις 47,8 (από 27,7) μονάδες, επίπεδο πολύ χαμηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (91,3 μον.). Οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις παραμένουν για όγδοο συνεχόμενο μήνα καθολικές, ενώ παράλληλα έντονα αισιόδοξες είναι οι προσδοκίες ανόδου στο επόμενο διάστημα (στις -2 από -72 μον.). Στα αποθέματα, ο σχετικός δείκτης ενισχύεται ελαφρά και διαμορφώνεται στις +49 μονάδες (από +42 μον), ενώ παραμένουν για δεύτερο συνεχόμενο μήνα καθολικά πτωτικές οι προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές. Αισθητή άμβλυση των προσδοκιών καταγράφεται στην απασχόληση, όπου ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις -27 μονάδες (από -55 μον.), ενώ στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο υποδηλώνει ηπιότερη μείωση τιμών (-40 από -64 μον.).

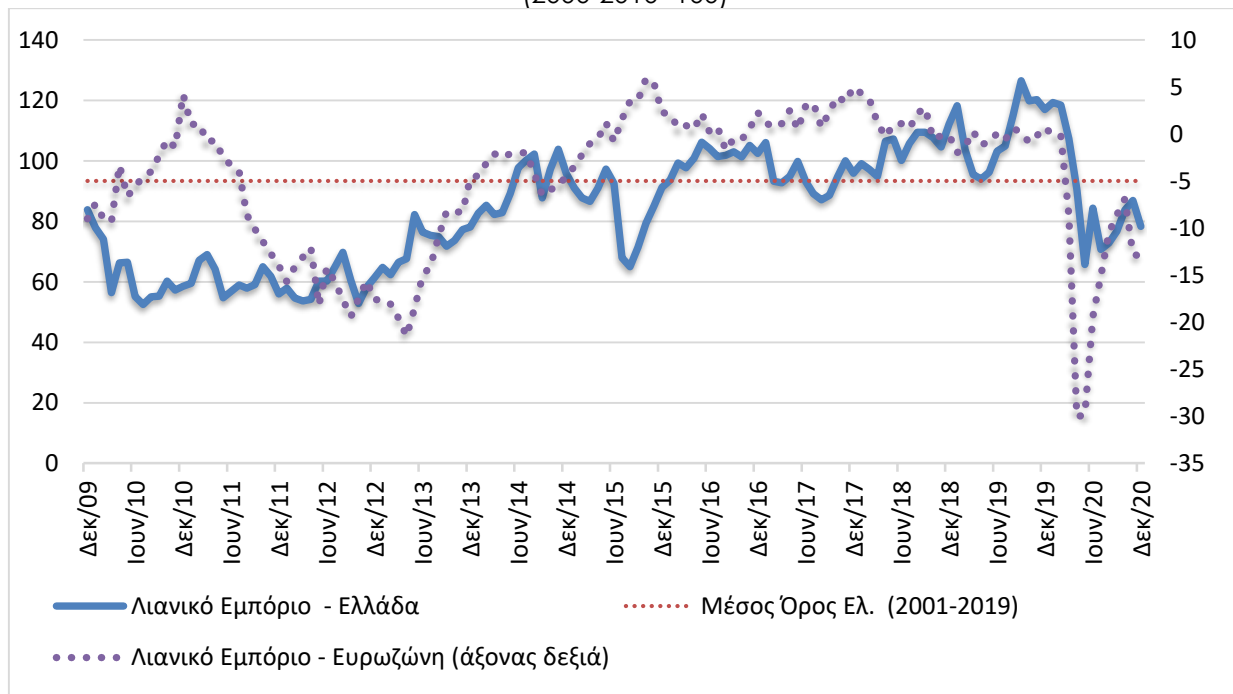
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Τομείς	Ακραίες τιμές				Μέσος όρος						
	Min	Max	2001-2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019		
Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)	52.6 (Ιουλ. 2010)	128.7 (Μάιος 2007)	93,4	92,3	83,9	101,4	94,6	104,5	109,6		
2019											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
118,3	103,7	95,5	94,0	96,2	103,2	104,9	115,2	126,5	119,9	120,3	117,0
2020											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
119,3	118,5	107,4	90,6	65,8	84,4	70,7	72,9	76,8	83,7	86,9	78,4

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Οι προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού** επιδεινώνονται σημαντικά και ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται τον Δεκέμβριο στις 58,8 (από 82,0) μονάδες, αισθητά χαμηλότερα από ότι την αντίστοιχη περίοδο του 2019 (77,9 μον.). Μικρή ήταν η επίδραση των ηλεκτρονικών πωλήσεων, καθώς ενισχύεται η έντονη απαισιοδοξία για τις τρέχουσες πωλήσεις στις -59 μονάδες (από -21 μονάδες), αλλά και τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου (-89 από -36 μον. ο δείκτης). Παράλληλα, ο δείκτης αποθεμάτων υποδηλώνει έντονη ρευστοποίηση (στις -41 μονάδες από -27 ο σχετικός δείκτης), ενώ κλιμακώνονται οι αρνητικές παραγγελίες προς προμηθευτές (από τις -57 μονάδες ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις -61 μονάδες). Από την άλλη μεριά, οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση υποχωρούν αισθητά (στις -5 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο από -20 μον.), ενώ στις τιμές ο σχετικός δείκτης δηλώνει μείωση τιμών.

Περαιτέρω υποχώρηση σημειώνεται τον Δεκέμβριο στις επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, στις 67,7 (από 88,9) μονάδες, σημαντικά χαμηλότερα και από την αντίστοιχη περίοδο του 2019 (133,6 μονάδες). Το ισοζύγιο στις τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου κινείται πλέον

έντονα αρνητικά στις -64 (από -9) μονάδες, όπως και οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου που διαμορφώνονται στις -50 μονάδες (από -35 μον.). Παράλληλα τα αποθέματα αποκλιμακώνονται ήπια και διαμορφώνονται στις -8 μονάδες (από +2), σε αντίθεση με τις παραγγελίες προς προμηθευτές, οι οποίες περιορίζονται σημαντικά (-55 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο από -35 μον.). Οι προβλέψεις για την απασχόληση αλλάζουν τάση και γίνονται αρνητικές (-6 μονάδες από +6 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ τέλος, ως προς τις τιμές το σχετικό ισοζύγιο ενισχύεται κατά 15 μονάδες, στις +13 μονάδες.

Ήπια πτωτικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα**, με το δείκτη να διαμορφώνεται στις 81,2 (από 87,0) μονάδες, πολύ χαμηλότερα από την αντίστοιχη περίοδο του 2019 (118,8 μονάδες). Οι εκτιμήσεις για τις πωλήσεις αλλάζουν τάση και διαμορφώνονται στις -5 μονάδες (από +4 μον), ενώ οριακά μεταβάλλονται οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου (+1 από -1 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Παράλληλα, τα αποθέματα διογκώνονται και διαμορφώνονται στις +11 (από -2) μονάδες, ενώ οι αρνητικές προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές αμβλύνονται αισθητά (στις -10 μονάδες από -25). Έντονα θετικές παραμένουν οι προβλέψεις για την απασχόληση και διαμορφώνονται στις +77 μονάδες (από +79), ενώ στις τιμές ο σχετικός δείκτης παραμένει αμετάβλητος κοντά στα κανονικά για την εποχή επίπεδα (+2 μονάδες).

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Νέα υποχώρηση στις επιχειρηματικές προσδοκίες, με ενίσχυση της απαισιοδοξίας για το τρέχον διάστημα

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** παρουσιάζει μικρή υποχώρηση τον Δεκέμβριο και διαμορφώνεται στις 65,0 μονάδες, από 69,3 τον Νοέμβριο. **Από τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη, οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση ενισχύονται, όπως και εκείνες για τη ζήτηση, ενώ οι αρνητικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους αμβλύνονται ελαφρά.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης των *εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων* διαμορφώνεται στις -35 μονάδες (από -23), ενώ παράλληλα ενισχύονται οι αρνητικές *εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση* (-23 από -14 μον. ο δείκτης). Παράλληλα, ο αρνητικός δείκτης για τις *προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου* αμβλύνεται και διαμορφώνεται στις -15 (από -21) μονάδες, όπως και οι προβλέψεις για την απασχόληση που διαμορφώνονται στις -1 (από -5) μονάδες. Στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο εξακολουθεί να υποδηλώνει μείωση και διαμορφώνεται στις -17 (από -21) μονάδες. Μόλις το 15% των επιχειρήσεων δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, ενώ από τις υπόλοιπες, το 32% επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του, το 10% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και τέλος το 35% (από 30%) την τρέχουσα κρίση του κορωνοϊού.

Σε επίπεδο βασικών κλάδων σημειώνονται κυρίως πτωτικές τάσεις, καθώς από τους εξεταζόμενους κλάδους μόνο η Πληροφορική και οι Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί κινούνται ανοδικά. Αναλυτικότερα:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία** κινείται αισθητά πτωτικά και διαμορφώνεται στις 43,5 (από 55,4) μονάδες, απέχοντας πολύ από τη συνήθη εικόνα του αυτήν την περίοδο (96,0 μον την αντίστοιχη περυσινή περίοδο). Οι εκτιμήσεις για την πορεία της τρέχουσας κατάστασης των επιχειρήσεων υποχωρούν περαιτέρω και

διαμορφώνονται στις -76 μονάδες (από -61 μονάδες ο δείκτης). Αντίστοιχα κινούνται και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση και διαμορφώνονται στις -53 μονάδες (από -26 μονάδες), όπως και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση στις -37 από -41 μονάδες στο σχετικό ισοζύγιο. Αρνητικές παραμένουν και οι προβλέψεις για την απασχόληση, παρά τη μικρή βελτίωση (-21 από -32 μον. το ισοζύγιο). Τέλος ο δείκτης των τιμών υποδηλώνει μείωση τιμών και διαμορφώνεται στις -21 μονάδες.

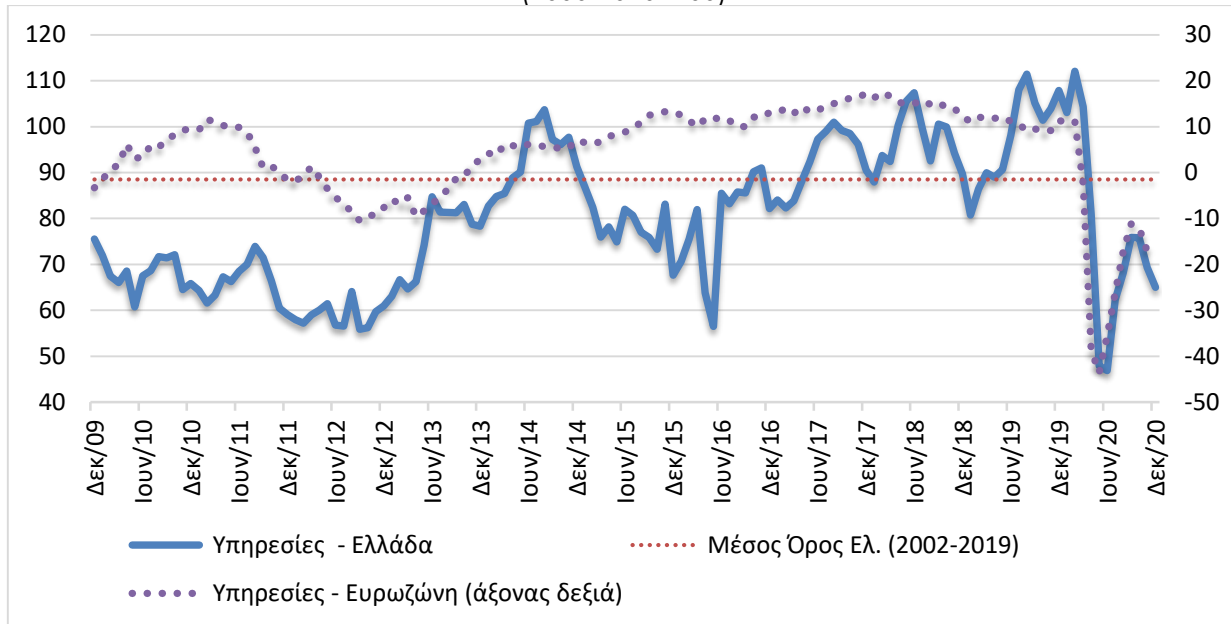
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Τομείς		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Υπηρεσίες (2000-2010=100)		Min	Max	2002-2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
		46,9 (Ιουν. 2020)	140,2 (Ιουλ. 2000)	88,5	93,3	78,2	79,3	92,7	97,0	97,7	
2019											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
80,8	86,4	90,0	89,0	90,7	98,1	108,0	111,4	105,2	101,4	103,9	107,9
2020											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
103,1	112,1	104,3	80,9	47,9	46,9	62,3	68,1	75,9	75,8	69,3	65,0

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης. **Πηγή:** IOBE

Ήπια ανοδικά κινείται ο δείκτης προσδοκιών στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (χωρίς Τράπεζες), στις 100,3 (από 91,3) μονάδες, σε πολύ χαμηλότερο επίπεδο ωστόσο σε σχέση με εκείνο του προηγούμενου έτους (132,5 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων βελτιώνονται ελαφρά στις +3 (από -3) μονάδες, ενώ παράλληλα οι εκτιμήσεις της τρέχουσας ζήτησης κερδίζουν 15 μονάδες και διαμορφώνονται στις -9. Οι οριακά θετικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης ενισχύονται ελαφρά στις +9 (από +3) μονάδες, όπως και οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση οι οποίες διαμορφώνονται στις +9 (από +8) μονάδες. Στις προσδοκίες για τις τιμές, ο σχετικός δείκτης βελτιώνεται κατά 11 μονάδες στις -11 μονάδες, ενώ το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ανεμπόδιστη λειτουργία βρίσκεται μόλις στο 11%, ενώ το μεγαλύτερο εμπόδιο λειτουργίας με 82% αποτελεί η ανεπάρκεια ζήτησης.

Ήπια πτωτικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, στις 61,6 (από 65,2) μονάδες, επίπεδο πολύ χαμηλότερο σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό (109,2 μον.). Στους βασικούς δείκτες, το αρνητικό ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων επιδεινώνεται κατά 8 μονάδες (στις -42 μονάδες από -34), ενώ οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση ενισχύονται οριακά (-27 από -26 μον. το ισοζύγιο). Όσον αφορά στις προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης, αυτές επιδεινώνονται ήπια (-13 από -9 μονάδες. το σχετικό ισοζύγιο), ενώ στις προβλέψεις για την απασχόληση το σχετικό ισοζύγιο εξασθενεί οριακά (στις +10 από +13 μονάδες). Η πτωτική πορεία των τιμών όμως εξασθενεί (-24 από -29 μονάδες), ενώ ενισχύεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία (42% από 26%), με το 20% να αναφέρει την ανεπάρκεια ζήτησης και το 17% παράγοντες σχετικούς με την υγειονομική κρίση, ως βασικότερα εμπόδια λειτουργίας.

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Σημαντική βελτίωση παρουσιάζει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού** και διαμορφώνεται στις 92,4 (από 81,0) μονάδες, ελαφρά χαμηλότερα από τον Δεκέμβριο πέρυσι (95,0 μον.). Οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων αμβλύνονται αισθητά και διαμορφώνονται στις -4 μονάδες (από -13 μον.), ενώ στο ισοζύγιο των εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση οι ήπια θετικές εκτιμήσεις παραμένουν σχεδόν αμετάβλητες (+4 από +3 μον.). Οι θετικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης ενισχύονται σημαντικά, καθώς ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις +35 (από +3) μονάδες, ενώ ηπιότερα ενισχύονται οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου και διαμορφώνονται στις +22 (από +19) μονάδες. Ταυτόχρονα, οι αρνητικές προβλέψεις για τις τιμές περιορίζονται στις -4 μονάδες (από -6). Τέλος, μόλις το 4% (από 19%) των επιχειρήσεων δηλώνουν απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 12% να επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης, ένα 25% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 22% (από 9%) παράγοντες σχετικούς με την υγειονομική κρίση ως βασικά προσκόμματα στη λειτουργία τους.

Οριακή επιδείνωση εμφανίζουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Χερσαίες Μεταφορές**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 27,2 (από 29,7) μονάδες, σε σημαντικά χαμηλότερο επίπεδο σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (131,7 μον.). Οι έντονα αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση υποχωρούν περαιτέρω (στις -70 από -52 μον. ο δείκτης), ενώ οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση αμβλύνονται ήπια (-66 από -71 μον. ο δείκτης). Έντονα αρνητικές αλλά ελαφρά βελτιούμενες παραμένουν και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της, (στις -68 από -71 μονάδες ο σχετικός δείκτης), όπως και οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου οι οποίες διαμορφώνονται στις -38 μονάδες (από -45). Το ισοζύγιο των τιμών παραμένει έντονα πτωτικό (στις -30 μον. από -34), ενώ τέλος, το 38% (από 49%) των επιχειρήσεων επισημαίνουν την ανεπάρκεια ζήτησης και 50% συγκυριακούς παράγοντες ως τα μεγαλύτερα εμπόδια στη λειτουργία τους. Απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία δηλώνει μόλις το 7% των επιχειρήσεων.

Μικρή ανάκαμψη της καταναλωτικής εμπιστοσύνης ύστερα από πέντε μήνες συνεχούς υποχώρησης

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης παρουσίασε μικρή ανάκαμψη τον Δεκέμβριο και διαμορφώθηκε στις -44,7 (από -48,3) μονάδες, επίπεδο πολύ χαμηλότερο εκείνου πριν ένα χρόνο (-6,2 μονάδες)². Η βελτίωση των επιδημιολογικών δεδομένων στην Ελλάδα τον Δεκέμβριο, σε συνδυασμό με την επαναλειτουργία φυσικών καταστημάτων σε συγκεκριμένες δραστηριότητες και την εφαρμογή του click-away στο λιανικό εμπόριο για την εορταστική περίοδο, καθώς και οι προσδοκίες άρσης σε κάποιο βαθμό του lockdown από τις αρχές Ιανουαρίου, θεωρούνται οι βασικές αιτίες της κάμψης της απαισιοδοξίας των νοικοκυριών. Από την άλλη πλευρά, το γεγονός ότι τελικά η αναστολή λειτουργίας παρατάθηκε στην αρχή του νέου έτους, αναμένεται να επιδράσει αρνητικά στις προσδοκίες τους τον Ιανουάριο. Παρά τη μικρή άνοδο του δείκτη, η προηγηθείσα υποχώρησή του επί πεντάμηνο, διατηρεί τους Έλληνες καταναλωτές στην πρώτη θέση στην κατάταξη ως προς τους περισσότερο απαισιόδοξους καταναλωτές στην ΕΕ, με διαφορά από εκείνους στις χώρες που έπονται. Την Ελλάδα ακολουθούν η Κύπρος και η Βουλγαρία, με -32,9 και -32,5 μονάδες αντίστοιχα. Στην τέταρτη θέση βρίσκονται οι καταναλωτές της Σλοβενίας, με -31,9 μονάδες, ενώ την πεντάδα κλείνει η Πορτογαλία με -27,0 από -30,8 μονάδες τον προηγούμενο μήνα. Στις χαμηλότερες θέσεις αυτής της κατάταξης βρέθηκαν η Δανία (+3,1) και η Σουηδία (+1,4), με τις θετικές τιμές των δεικτών τους να συνεπάγονται μικρή αισιοδοξία από τους καταναλωτές. Οι μέσοι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -15,3 μονάδες στην ΕΕ και στις -13,9 μονάδες στην Ευρωζώνη αντίστοιχα. Ανοδική τάση εμφάνισαν τον Δεκέμβριο 21 χώρες. Αναλυτικά:

- **Μικρή βελτίωση των εκτιμήσεων των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους τελευταίους 12 μήνες**

Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προηγούμενους 12 μήνες βελτιώθηκαν ελαφρώς τον Δεκέμβριο, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -33,4 (από -37,1) μονάδες. Το 42% των νοικοκυριών εκτίμησε ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 2% θεωρεί πως επήλθε μικρή βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -9,6 και -10,1 μονάδες αντίστοιχα.

- **Ανάκαμψη προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες ενισχύθηκαν ήπια τον Δεκέμβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -36,8 (από -41,9) μονάδες. Το 41% (από 52%) των νοικοκυριών αναμένει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 6% (από 4%) προβλέπει μικρή βελτίωση. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -4,3 και -3,1 μονάδες αντίστοιχα.

- **Μικρή ενίσχυση προβλέψεων και για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Ο δείκτης των προβλέψεων των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο παρουσίασε μικρή ανάκαμψη τον Δεκέμβριο και διαμορφώθηκε στις -60,5 (από

² Ο τρόπος υπολογισμού του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης άλλαξε από τον Ιανουάριο του 2019. Πλέον δεν λαμβάνονται υπόψη στη διαμόρφωσή τα ισοζύγια απαντήσεων της πρόθεσης για αποταμίευση και των προβλέψεων για την ανεργία. Έχουν αντικατασταθεί από τα ισοζύγια των εκτιμήσεων για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών το τελευταίο 12μηνο και των προβλέψεών τους για μείζονες αγορές. Τα δύο ισοζύγια απαντήσεων που παρέμειναν στον υπολογισμό του δείκτη είναι οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες και οι προβλέψεις για τη γενική κατάσταση της οικονομίας. Οι σειρές των δεικτών καταναλωτικής εμπιστοσύνης σε όλες τις χώρες της ΕΕ αναθεωρήθηκαν προς τα πίσω από την DG Ecf. in.

-64,8) μονάδες. Το 67% των καταναλωτών (από 73%) συνεχίζει να προβλέπει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας, έναντι του 13% το οποίο αναμένει σταθερότητα. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -31,2 και -26,1 μονάδες αντίστοιχα.

- **Βελτίωση πρόθεσης για μείζονες αγορές**

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) ενισχύθηκε οριακά, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -48,0 (από -49,3) μονάδες. Το 51% των καταναλωτών (από 53%) προέβλεψε ότι θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες, ενώ εκ νέου το 5-6% αναμένει το αντίθετο. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -15,9 μονάδες στην ΕΕ και στις -16,5 μονάδες στην Ευρωζώνη.

Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσοι όροι									
	Min	Max	2001-2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019			
ΕΕ-27	-23,7 (Φεβρ. 2009)	-1,7 (Μάιος 2000)	-10,5	-9,5	-6,1	-6,7	-5,1	-4,7	-6,8			
Ευρωζώνη	-24,4 (Μάρ. 2009)	-1,9 (Μάιος 2000)	-11,5	-11,4	-7,8	-8,1	-5,4	-4,9	-7,1			
Ελλάδα	-80,8 (Φεβρ. 2012)	+3,2 (Απρ. 2000)	-41,5	-52,8	-50,3	-62,9	-58,9	-44,0	-19,8			
Περιοχή	2019											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-6,7	-6,1	-5,8	-6,5	-5,8	-6,2	-5,7	-6,2	-5,7	-6,7	-6,3	-7,0
Ευρωζώνη	-7,4	-6,9	-6,6	-7,4	-6,5	-7,2	-6,6	-7,1	-6,6	-7,6	-7,2	-8,1
Ελλάδα	-28,3	-33,3	-31,6	-30,9	-29,5	-27,8	-20,2	-8,2	-6,8	-8,4	-6,8	-6,2
Περιοχή	2020											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-7,1	-5,9	-10,4	-22	-19,5	-15,6	-15,6	-16	-15	-16,5	18,7	-15,3
Ευρωζώνη	-8,1	-6,6	-11,6	-22	-18,8	-14,7	-15	-15	-14	-15,5	-17,6	-13,9
Ελλάδα	-10	-4,8	-16,5	-32,6	-33	-27,7	-34,7	-35	-41	-45,5	-48,3	-44,7

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

- **Ενίσχυση της πρόθεσης για αποταμίευση**

Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες ενισχύθηκε τον Δεκέμβριο, καθώς διαμορφώθηκε στις -60,4 μονάδες (από -61,9). Το 78% των νοικοκυριών δεν θεωρεί πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12μηνο, ενώ το 21% τη θεωρεί πιθανή ή πολύ πιθανή. Οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις +5,7 μονάδες στην ΕΕ και στις +6,1 μονάδες στην Ευρωζώνη.

- **Βελτίωση στις προβλέψεις για την ανεργία**

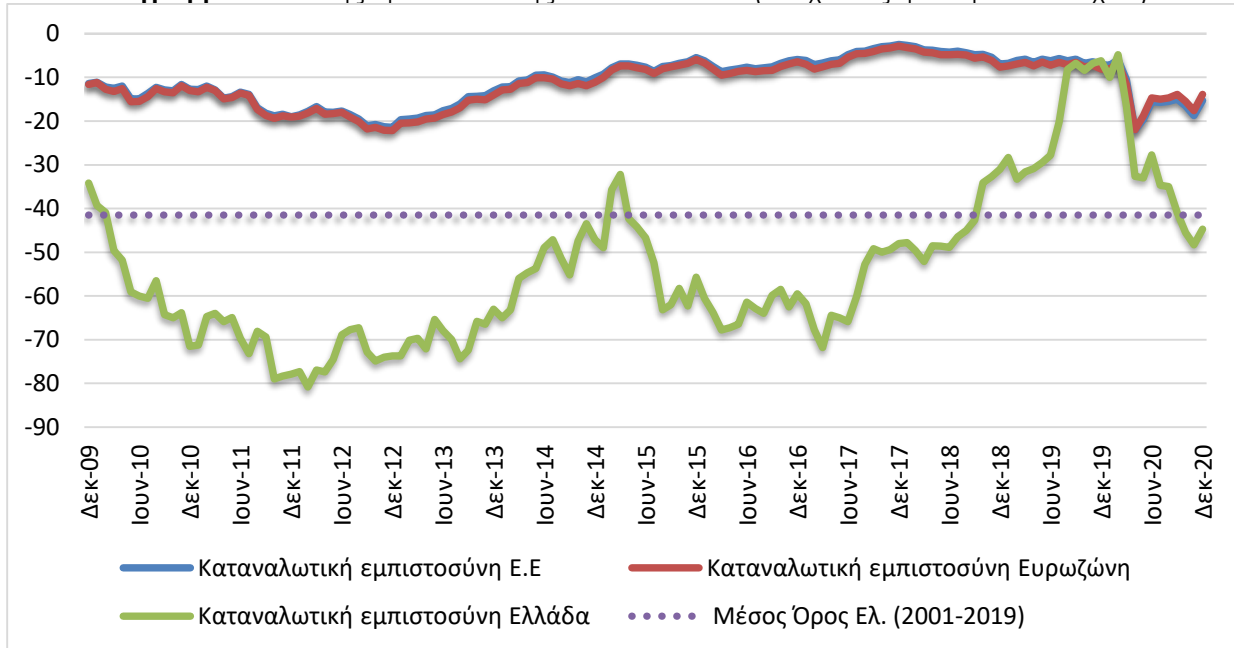
Ο δείκτης πρόβλεψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες υποχώρησε σημαντικά τον Δεκέμβριο, στις +62,2 μονάδες έναντι +77,2 μονάδων τον Νοέμβριο. Το ποσοστό των νοικοκυριών που προβλέπει μικρή ή αισθητή άνοδο της ανεργίας υποχώρησε στο 76% (από 87%), με το 9% των ερωτηθέντων να αναμένει ελαφρά μείωσή της. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +48,8 και +47,9 μονάδες.

- **Ενίσχυση στις αρνητικές προβλέψεις για τις τιμές**

Ο δείκτης για τις προβλέψεις μεταβολών στις τιμές τους προσεχείς 12 μήνες, παρουσίασε μικρή υποχώρηση τον Δεκέμβριο, στις -8,8 μονάδες, έναντι -8,4 μονάδων τον Νοέμβριο. Το 25% των νοικοκυριών προβλέπει άνοδο τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό και το 51% αναμένει

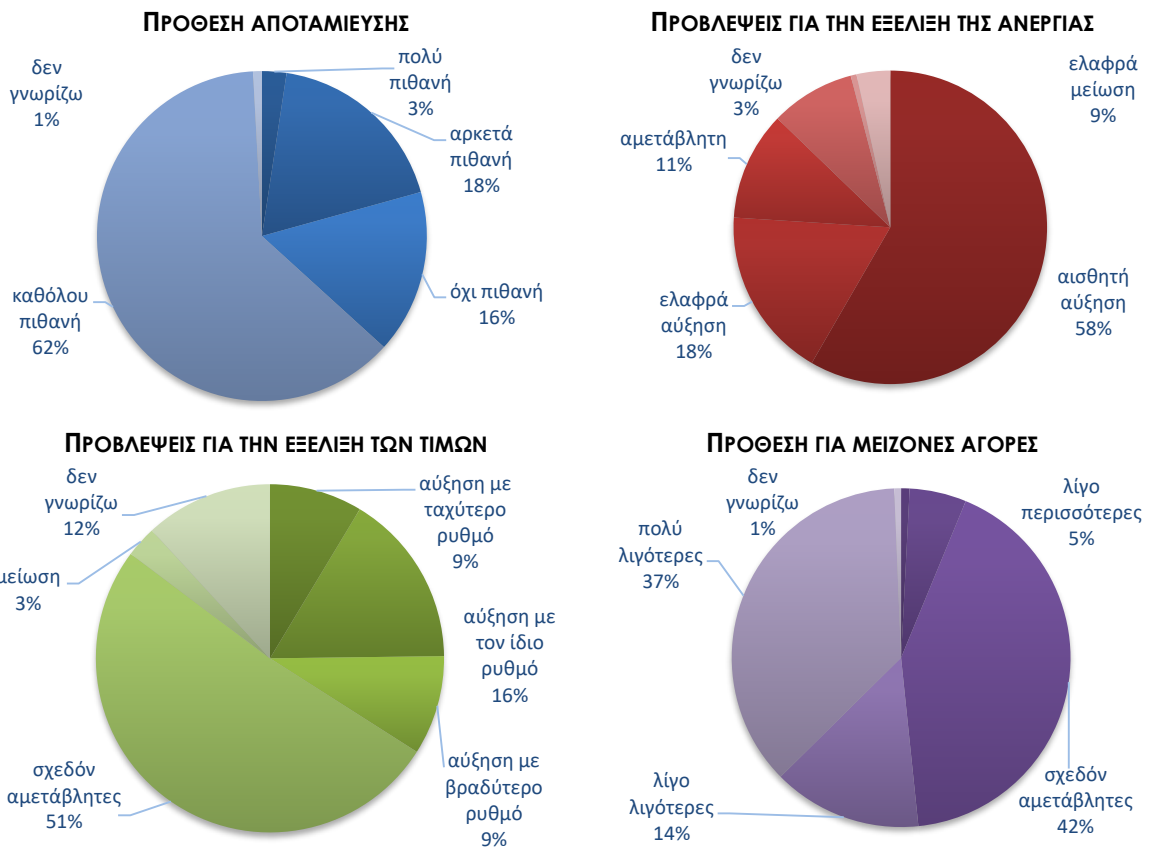
σταθερότητα. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +16,8 και +14,8 μονάδες αντίστοιχα.

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 7: Ενδεικτικές μεταβλητές της έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

Πηγή: ΙΟΒΕ

- **Μικρή υποχώρηση του ποσοστού που «αντλεί από τις αποταμιεύσεις του»**

Σχετικά με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» ενισχύθηκε στο 59% (από 57%), ενώ παράλληλα υποχώρησε στο 10% (από 12%) το ποσοστό όσων αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους. Οι καταναλωτές που δήλωσαν ότι αποταμιεύουν λίγο ή πολύ αποτελούν το 25% του συνόλου, ενώ το ποσοστό όσων δήλωσαν ότι «έχουν χρεωθεί» κυμάνθηκε και πάλι στο 6-7%.